

IZBA ARCHITEKTÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KRAJOWA RADA IZBY ARCHITEKTÓW RP

Warszawa, 5 maja 2021 r.

I.dz. 347/KRIA/2021/w

Pan
Łukasz Konarzewski
Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków

Szanowny Panie Konserwatorze,

Krajowa Rada Izby Architektów RP z niepokojem przyjęła informacje o postępującej degradacji i niszczeniu industrialnej, architektonicznej historii Śląska, jaką niewątpliwie jest kompleks byłej Elektrociepłowni Szombierki w Bytomiu, jak również planach podziału zabytkowego kompleksu na poszczególne obiekty podlegające zmianom właścicielskim, w wyniku procedury licytacji.

Z danych wskazanych w rejestrze zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach (wykaz A) wynika, iż ochroną objęto zarówno zespół zabudowy elektrowni Bobrek (obecnie Elektrociepłownia Szombierki) tj. kotłownię, pompownię, maszynownię, rozdzielnię prądu, budynek zarządu, wieżę wodną, wieżę węglową, trzy kominy, wartownię, otoczenie wymienionych wyżej obiektów, jak również najbliższe otoczenie elektrociepłowni. Obiekty te stanowią unikatowy kompleks architektoniczny, który uznać należy za świadectwo historii regionu, ale również narodowe dziedzictwo kulturowe. Zachowanie tak szczególnych i cennych obiektów objętych ochroną konserwatorską, powinno stanowić priorytet w kreowanej przez państwo polityce kulturalnej.

Do Izby Architektów RP docierają jednak sygnały oraz niepokojące apele, dotyczące dramatycznie pogarszającego się stanu zachowania kompleksu budynków Elektrociepłowni Szombierki. Z materiałów prasowych wynika również, że aktualnie prowadzone jest w stosunku do obecnego właściciela postępowanie komornicze. Jak wynika z apelu oraz Listu otwartego środowisk społecznych, naukowych i artystycznych, dotyczącego ratowania zillmannowskiej EC Szombierki w Bytomiu, sygnowanego przez Kongres Ochrony Zabytków, dotychczasowa ochrona prawna, poprzez wpis do rejestru zabytków w zakresie zacytowanym powyżej, jest nie wystarczająca i nieskuteczna w stosunku zarówno do postępującej degradacji budowlanej kompleksu oraz poszczególnych obiektów, jak również jego przyszłości, wynikającej z prawa własności. Zagrożenie wartości i spuścizny kultury oraz dziedzictwa narodowego wymaga zatem dodatkowych interwencji oraz skutecznych działań dla ich ochrony.

Izba Architektów RP sprawuje nadzór nad należyty i sumienny wykonywaniem zawodu architekta, który polega na współtworzeniu kultury przez projektowanie architektoniczne obiektów budowlanych, ich przestrzennego otoczenia oraz ich realizację, jak również na działaniach na rzecz poznawania i zachowania istniejącego dziedzictwa architektonicznego. Ponadto architekci ponoszą znaczną część odpowiedzialności za realizację dzieł i nadzór nad procesem ich powstawania. W tym szerokim spektrum zadań jako reprezentant środowiska zawodowego, Izba Architektów jest zobowiązana zająć stanowisko w tej jakże istotnej dla architektów akcji, w której uczestniczy i zaangażowało się wielu członków Izby.

Krajowa Rada Izby Architektów RP zwraca się zatem do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków jako organu, pod pieczę, którego znajduje się industrialny i zagrożony zniszczeniem zabytkowy obiekt o podjęcie działań, mających na celu zabezpieczenie historycznej, kulturowej i artystycznej wartości kompleksu budynków Elektrociepłowni Szombierki.

Rada Izby Architektów RP zwraca się z prośbą o rozważenie wystąpienia z wnioskiem do starosty o wydanie decyzji o zabezpieczeniu przedmiotowego zabytku w formie ustanowienia czasowego zajęcia do czasu usunięcia zagrożenia, zgodnie z kompetencją przyznaną w art. 50 ust. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj. Dz.U. z 2021 r., poz. 710) lub podjęcia innych działań mających na celu skuteczne zabezpieczenie zabytku.

Reprezentując środowisko zawodowe, które swoją pracą przyczynia się do przeobrażania przestrzeni będącej wartością wspólną społeczeństwa, samorząd architektów deklaruje wolę współpracy przy tworzeniu warunków ochrony, jak również koncepcji niezbędnych zmian funkcjonalno-przestrzennych, jakie musiałyby być wprowadzone dla tak wartościowego kompleksu.

Z wyrazami szacunku,

Małgorzata Pilinkiewicz, Architekt IARP

Prezes Krajowej Rady Izby Architektów RP

Wojciech Gwizdak, Architekt IARP

Sekretarz Krajowej Rady Izby Architektów RP

Do wiadomości:

1. Śląska Okręgowa Izba Architektów RP
2. Kongres Ochrony Zabytków